

ΝΟΥΜΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 4 Ιανουαρίου 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αρ. 4 | ΑΡΙΘ. 77

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ

Καὶ τᾶγαλμα ἄγωνιστικὸν γὰρ τὸ ναὸς νὰ πλάσω
Στὴν πέτρα τὴ δική μου ἀπάνω,
Καὶ νὰ τὸ στήσω δλόγυμνο· καὶ νὰ περάσω,
Καὶ νὰ περάσω δίχως νὰ πεθάνω.

Καὶ τᾶπλασα. Καὶ οἱ ἄνθρωποι, στενοὶ προσκυν-
[τάδες

Στὰ ξόανα τᾶπλαστα μπροστὰ καὶ τὰ κακοτυμένα,
Θυμοῦ γοιμῶν τίνχηται καὶ φόβου ἀναιριχάδες,
Κ' εἶδ' ἰνε σὸν ἀντίμαχους καὶ τᾶγαλμα κ' ἐμένα.

Καὶ τᾶγαλμα, στὰ σκύβαλα· καὶ ἐμὲ στὴν ἐξορία!
Κ' ἐφύγα, ξένο σέρεται τὸ γοργοπέρασμά μου.
Καὶ πρὶν νὰ φύγω, πρόσφερα παρὰ ξενὴ θυσία·
Ἐοκαψα λάκκο, κ' ἔθαψα σὸν λάκκο τᾶγαλμά μου.

Καὶ τοῦ ψιθύρισα· « Ἀφαντο βυθίσου αὐτοῦ, καὶ
[ζῆος

Μὲ τὰ βαθιὰ ριζώματα καὶ μὲ τὰ ραχὰ συντριμμία,
Ὅσο ποῦ νῆρθ' ἢ ὅρα σου ἀθάνατο ἄνθρωπος εἶσαι,
Ναὸς νὰ νύσῃ καρτερεῖ τὴ θεία δική σου γύμνια.

Καὶ μ' ἓνα στόμα διάπλωτο καὶ μὲ φωνὴ προφήτη,
Μίλησ' ὁ λάκκος· « Ναὸς κανεῖς, βάθρο οὔτε φῶς,
[τοῦ κάκου!

Γιὰ δῶ, γιὰ καὶ, γιὰ πονθενὰ τὸ ἄνθος σου, ὦ τε-
[χνίτη!

Κάλλιο γιὰ πάντα νὰ χαθῇ μέσ' σπῆμαχτα ἐνὸς
[λάκκου·

Ποτὲ μὴν ἐρθ' ἢ ὅρα του! Κι' ἂν ἐρθῃ, καὶ ἂν
[προβάλλῃ.

Μεσοῖς θὰ λάμπῃ καὶ ὁ ναὸς ἀπὸ λαὸ ἀγαλμάτων,
Τᾶγάλματα ἀνεγάρδια καὶ οἱ πλάστες τριομεγάλοι.
Γύρνα ξανά, βουκόλακα, σὴ νύχτα τῶν μνημάτων

Τὸ σήμερον εἴτανε γορὴς, ταῦριον ἀργὰ θὰ εἶναι,
Δεῖθ' αὐτὸ στρέψῃ τὸν ὄψον, μὴδὲ ἢ αὐγὴ ποῦ θέλεις,
Μὲ τὸν καημὸ τοῦ ἀθάνατου, ποῦ δὲν τὸ φτάνεις,
[μείνε,

Κυνηγητὴς τοῦ σύμφρον, τοῦ ἰσχυροῦ Πραξιτέλης.

Τὰ τωρινὰ καὶ ταῦριανὰ, βρόχοι καὶ πέλαγα· ὅλα
Σύνεργα τοῦ πνιμοῦ γὰρ σὲ καὶ δράματι τῆς πλάνης.
Μακρότερη ἀπ' τὴ δόξα σου καὶ μὰ τοῦ κήπου
[βιόλα.

Καὶ θὰ περάσῃς, ἄπορε, καὶ θὰ πεθάνῃς!

Κ' ἐγὼ ἀποκρίθηκα· « Ἄς περάσω καὶ ἄς πεθάνω!
Πλάστῃς κ' ἐγὼ μ' ὅλο τὸ νοῦ καὶ μ' ὅλη τὴν καρ-
[διά μου.

Λάκκος καὶ ἄς φάῃ τὸ πλάσμα μου. Ἀπὸ τᾶθά-
[νατα ὅλα

Μπορεῖ νὰ ζῇ πῶς πολὺ τὸ γοργοπέρασμά μου».

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΣΙΕΡΙΑΝΗΣ

ΓΥΡΩ-ΤΡΙΓΥΡΩ ΣΤΑ ΣΑΡΑΒΑΛΑ

Νὰ εἶναι τάχα φυσικὸ μας ἡ ἐπιχτήτο; Με-
γάλο λόγο δὲ λέω· μὰ νομίζω πῶς εἶναι τὸ δεύτερο.
Ὁ λαὸς μας ποῦ ἀκολουθεῖ σὲ ὅλα τὴ φυσικὴ του ὁρ-
μή, δὲ φρίνεται νὰ πολυσκοπίζεται γιὰ τὰ περασμένα.
Σημκντικὰ ἢ ἀσήμεντα τοὺς ρίχνει μὲ ματιά συμπα-
θητικὴ ἢ ὅχι κατὰ τὴν ἀξίαν τους, τὰ πασπατεύει
λίγο, τὰ χαϊδολογεῖ καὶ ἔπειτα τοὺς γυρίζει τίς πλά-
τες. Προαισθάνεται, θάλεγε κανεῖς, πῶς ἡ προσή-
λωση φέρνει τὸν κίνδυνον καὶ τὴν ἀποφύγει. Πρόσω-
πα εἶναι, πράματα εἶναι τὸ ἴδιο. Τόσο μάλιστα ποῦ
πολλὲς φορές ἔρχεται κανεῖς νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ γιὰ
ἀχάριστο καὶ ἀσεβέστατο.

Καὶ ὅμως ἡ φανερὴ ζωὴ μας δείχνει ὅπως διό-
λου τὸ ἀντίθετο. Δείχνει ἓνα λαὸ ποῦ ἐδέθηκε στὴν
πρόκλησιν μ' ἐπιμονὴ καὶ φανατισμὸ Κινέζου. Γυρίζει
ὀλόγυρα στὴν περασμένη τοῦ ζωὴ σὰν τ' ἄλογα γύρω

στὸ στυγερὸ. Καὶ κατὰ χειρότερον ἀκόμη. Γιατὶ κάτω
ἀπὸ τῶν ἀλόγων τίς ὀπλὲς ἐνῶ τρέπονται καὶ κορνια-
χτιζόνται τὰ στόμα πηδᾷ τὸ σιτάρι ὀλόχρυσον, ἡ
τροφὴ τοῦ γεωργοῦ καὶ ὅλων μας. Ἐνῶ κάτω ἀπὸ τὸ
βαρὺ πῆλμα τοῦ λαοῦ μας, τρέβεται καὶ ξεψυχεῖ κάθε
ἐλπίδα καὶ πρόβδος τῆς φυλῆς μας.

Πάρτε τὴν πολιτικὴ. Ἐνας γέροντας παμπόνη-
ρος, ποῦ σηκώνει στὴ ράχη του ἀμαρτίες δύο γενεῶν,
ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ παίζει τὸν πρῶτον ρόλο. Χί-
λιες φορές ἐδείχτηκε ἡ ψευτιά του· μύριες φορές ἐφα-
νερώθηκε ἡ ἀποτυχία του στὰ ἐθνικὰ ζητήματα
ἔφερε ὀλοφάνερο τὸν κίνδυνον καὶ τὴν ἀτιμία μέσα
στὸν τόπον του καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὁ ἐκλε-
χτός μας. Γιατί; Μήπως δὲν ἔχει ἄλλους ἀντίπα-
λους; Μὴ δὲν εἰν' ἐκεῖνοι κακώτεροί του, νεώτεροί
του, ἀνθρωπινώτεροί του; Εἶναι καὶ τὸ ξέρουμε ὅλοι.
Καὶ ὅμως τὸν ἔχουμε κκαὶ μας, κατὰφυγὴ καὶ
σωτήρα μας. Ἐνὰς Γαβριλίδης ἀξάφνης, ποῦ ἂν ἤ-
θελε θὰ ἔκανε δέκα Δεληγιάννηδες καὶ πάλι Γαβρι-
λίδης νὰ μὲνῃ, ἀπ' αὐτὸν περιμένει τὴν ἀπολύ-
τωση. Ἐνὰ πλῆθος ἀπὸ ἄνδρες δυνατοὺς στὰ γράμ-
ματα, στὴν κοινωνία, στὴν πολιτικὴ, ἄνδρες γεμάτους
ἀπὸ αἷμα καὶ ζωὴ καὶ νάττα τριγυρίζει αὐτὸν τὸν ὀγ-
δοητάρον καὶ προσδοκᾷ νὰ τοῦ φτιάσῃ τὴν τύπον. Τὸ
παρὸν ζητεῖ ἀπὸ τὸ σάπιο παρελθὸν δευτερογενὲς τὸ
μέλλον. Πῶς γίνεται αὐτό; Ἔτσι. Γιατὶ ἐμάθαμε
νὰ σεβόμεθα καὶ νὰ ὑμνολογοῦμε τίς μοῦρες.

Κυττάξτε στὴν τέχνη. Ὁ κ. Βλάχος μετάρρασε
τὸν Οἰδίποδα. Μετάρρασε σαχλή, ἀκατανόητη, καὶ
κρύα. Εἶνε γνωστὸ πῶς ὁ κ. Σουρῆς τὴν ἡρὲ πάγος·
τὴν παρόμοιασε μὲ χιονόνερο. Καὶ δὲν ἤμπορούσε
κανεῖς νὰ περιμένῃ διαφορετικὴ κρίση ἀπὸ τὴν κα-
λαισθησικὴ καὶ τὴν ἀντίληψιν τοῦ ποιητῆ τοῦ «Ρω-
μιοῦ». Καὶ ὅμως ἂν ἔγραφε γι' αὐτὴν—πιθανὸν καὶ
νὰ ἔγραφε· δὲν ξέρω—θὰ τὴν εὑρίσκει ἀρμονικὴ
ὀλοζώντανη, θεία. Αὐτὸ ποῦ ἔκαμε ὁ κ. Κακλαμά-
νος στὴν ἐφημερίδα του καὶ ὅλ' οἱ ἄλλοι δημοσιο-
γράφοι. Γιὰ τοὺς ἄλλους οὔτε λόγος νὰ γίνεταί.
Ὁ κ. Κακλαμάνος ἔμωσ κανεῖ καὶ λίγο τὸ λόγιον.
Ἐχει καλαισθησικὴ καὶ μύρρωση καὶ ἀντίληψιν ἐξαι-
ρετικὴ. Φέτος μάλιστα μετάρρασε καὶ τὸ Χειμωνιά-
τικο Περικλῆ τοῦ Σαίξπηρου. Καὶ τὸ μετάρρασε σὲ
ζωντανὴ γλῶσσα, δημοτικὴ σχεδόν. Πῶς κατόρ-
θωσε λοιπὸν νὰ πείσῃ τὸν ἑαυτοῦ τοῦ σὲ τέτοιο ἀφύ-
σικο καὶ ἀλλόκοτον συμβιβασμὸ; Μυστήριον! Μυστή-
ριον γιὰ τοὺς ἄλλους, ὅχι ὅμως γιὰ μᾶς. Ὁ κ. Βλά-
χος μπορεῖ τώρα νὰ ξεχάσῃ τὸ πικρὸ παχάκι ποῦ
ἔκαμε ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια. Ἡ ἱεραρχία ἐρρίζωσε γιὰ
καλὰ στὸν τόπον μας· καὶ τ' ἀγοστὰ τῆς τ' ἀπολαβαί-
νει μὲ τὸ παραπάνω. Ὁ κ. Βλάχος ἐργάστηκε γιὰ